

Будова слова

Словотвір

Морфеміка -

- ♦ (від грецького **morphe**- форма)- розділ мовознавства, що вивчає склад (будову) значущі частини слова (морфеми).

кореневі!

службові!

Кореневі морфеми – обов'язкова частина слів, що належать до повнозначних частин мови.

Корінь слова – спільна частина спільнокореневих слів, яка виражає їхнє лексичне значення.

Весн- а, **весн-** няний, про- **весн** - а,
на- **весн-** і, **весн** –яний,
по – **весн-**яному, **весн-** іти.

**Отже , щоб визначити корінь,
треба...**

**...підібрати спільнокореневі слова й визначити їхню
спільну частину.**

Дослідження!

- 1. Визначте корінь у словах : **гора, горе, горювати, угорі.**
- 2. Визначте їхнє лексичне значення.
- 3. Чи можна назвати ці слова спільнокореневими?
- 4. Зробіть висновок....

Висновок

- Ці слова не є спільнокореневими, оскільки корінь у них має різне лексичне значення.
- Маємо дві групи споріднених слів :

гора

угорі

гірка

горе

горенько

горювати

Це – омонімічні корені.

Службові морфеми :

Вони служать для творення нових слів і форм слова, тому бувають :

***словотворчі,
формотворчі.***

Частина слова без закінчення – **основа** .
Вона виражає лексичне значення слова, тому
є спільною для всіх форм слова.

НАРОДЖЕНН-

Закінчення - (**Флексія** - від латинського – flexio-
згинання , перехід)

- ◆ змінна значуща частина слова, що виражає його граматичне значення (рід, число, відмінок, особу , час тощо) і слугує для зв'язку слів у словосполученні й реченні.

Зауважте !

- ◆ Не мають закінчень незмінювані слова :
- ◆ **Прислівники:** (весел-о, увечер-і,здалек-у -о, -і , -у суфікси) .
- ◆ **Дієрислівники:** (танцю-ючи, сказав-ши / -ючи, -ши суфікси).
- ◆ **Інфінітив слова** (люби-ти, співа-ти / -ти суфікси).
- ◆ **Незмінювані слова іншомовного походження** метро, таксі, колібрі.

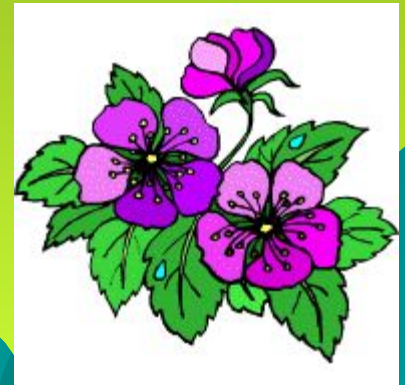
Префікс -

- ◆ (від латинського – *praefixus* прикріплений перед чим – небудь)- частина слова, яка стоїть перед коренем і служить для утворення нових слів (звуковий – надзвуковий) або форм слів (писати- переписати , дописати, підписати, записати)
- ◆ Інша назва морфеми – **приросток.**
- ◆ **Префіксоїди** –це початкові елементи складних слів типу: **екс-**, **віце-**, **пів-**, **напів-** **супер-** та ін.

Суфікс -

- ◆ (від латинського – **suffixus** – прикріплений, підставлений)- службова морфема, яка стоїть після кореня й служить для утворення нових слів і словоформ.
- ◆ Інша назва морфеми – **наросток**.

Постфікс -

- ◆ (від латинського – postfixus- прикріплений після) – службова морфема, що стоїть у кінці слова (після закінчення) і має словотворче чи формотворче значення.

До постфіксів належать частки – **ся(-сь)**,
- який, - **небудь**, -**бо**, -**но**.

читай-**бо**, прийди –**но**, умиватися.

Інтерфікс -

- ◆ (від латинського – **interfixum-** прикріплений між)- сполучна голосна, що використовується при утворенні складних слів.
- ◆ Інтерфікси (**о, е, є, а, ох**) поєднують корені в одне самостійне слово: **працелюбний, вищесказаний, Водохрещца, родовід.**

о, у (є) пишемо... ?

Літера ... пишеться, якщо перша частина слова

О-

- ♦ утворена від прикметника або закінчується на твердий приголосний (в тому числі шиплячий):
ясноокий,
вужоподібний,
пішоход (але-овочесховище)

Е-

- ♦ утворена від іменника з м'якою основою

Є-

закінчується на [й] або подовжений приголосний

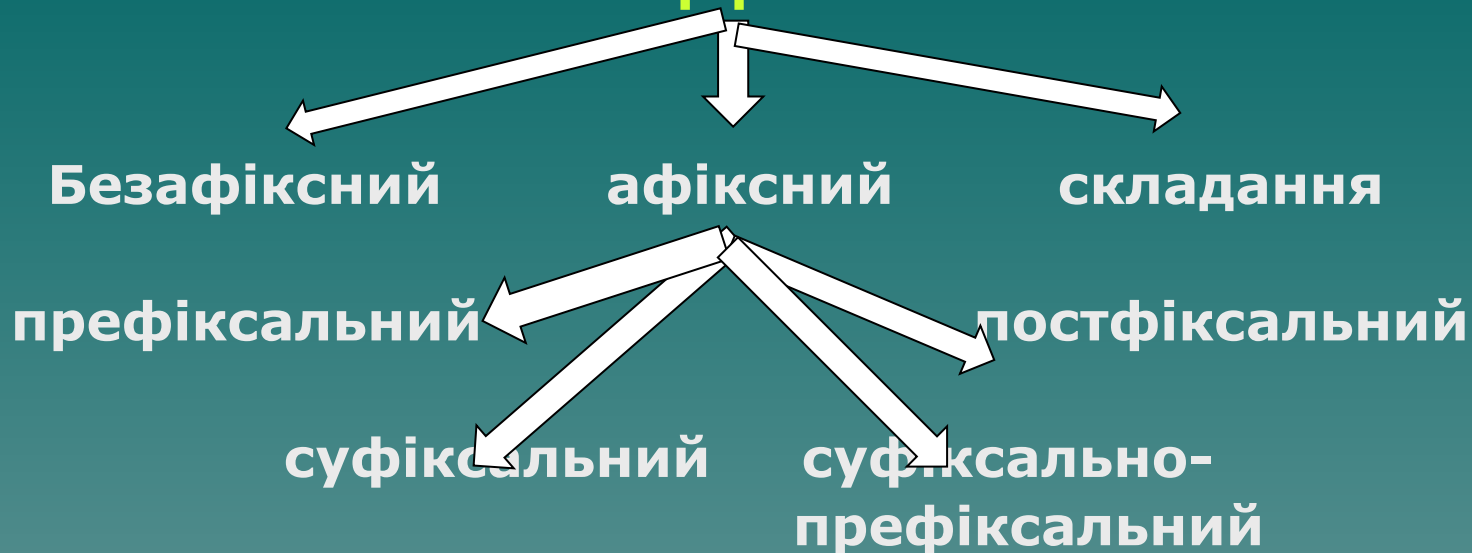
Словотвір -

- ◆ розділ мовознавчої науки, який вивчає способи творення слів.
- ◆ **Словотвір** – це основне джерело збагачення мови.

Способи творення слів

Морфологічні

Неморфологічні

Використана література

- ◆ *Бібліотечка « Дивослова» , №5, 2010 .*
- ◆ *Новий довідник: Українська мова та література.- К.: ТОВ « Казка» , 2005.- 864 с.*
- ◆ *Українська мова та література.
Комплексний довідник: 2-ге вид., зі змінами./
укладачі Марченко А.С., Марченко О.Д. та ін.-
Харків: ФОП Співак В.Л. 2010.- 704 с.*
- ◆ *Українська мова. Практичний довідник ./
укладач Попко О.Г. .- Харків: ФОП Співак В.Л.
2009.- 404 с.*

